

**VII «Мәдениеттер тоғысындағы
тіл, әдебиет, аударматану, журналистика,
экономика және бизнес мәселелері»**

ICBCB
2015 International Conference
Building Cultural Bridges

**VII International Conference, Building
Cultural Bridges: Integrating Languages,
Linguistics, Literature, Translation,
Journalism, Economics and Business
into Education**

**ICBCB-2015
APRIL 23-24**

TEM TOUR
www.temtour.kz

**Kartygash
Tourism**

**SEMA
HOTELS**

Print World

SONY

**VII «Мәдениеттер тоғысындағы
тіл, әдебиет, аударматану, журналистика,
экономика және бизнес мәселелері»**

ICBCB

**2015 International Conference
Building Cultural Bridges**

**VII International Conference, Building
Cultural Bridges: Integrating Languages,
Linguistics, Literature, Translation,
Journalism, Economics and Business
into Education**

www.sdu.edu.kz
www.icbcb.kz

УДК 811. 152. 122: 821. 512.122

ББК 81.2 Каз: 83.3 (5 Каз)

М 35

СУЛЕЙМАН ДЕМИРЕЛЬ АТЫНДАҒЫ УНИВЕРСИТЕТТІҢ
ҒЫЛЫМИ КЕҢЕСІ ҰСЫНҒАН

Томның редакциялық алқасы:

Месут Агюл - Сулейман Демирель атындағы университет ректоры, а-ш.ғ.д., профессор
Дандай Ысқақұлы – ф.ғ.д., профессор
Зәуреш Ахметжанова - ф.ғ.д., профессор
Давранжан Гаипов - п.ғ.к., ассистент-профессор
Гүмбат Алиев - п.ғ.к., қауымдастырылған профессор
Гульнара Касымова – п.ғ.д., қауымдастырылған профессор
Құралай Күдерінова – ф.ғ.д., қауымдастырылған профессор
Құралай Мұхамеди - ф.ғ.к., қауымдастырылған профессор
Рахима Жұмалиева - ф.ғ.к., қауымдастырылған профессор
Ұлан Еркінбаев - ф.ғ.к., ассистент-профессор
Құрманғазы Садықбеков - ф.ғ.к., ассистент- профессор
Якуп Доғанай - PhD, ассистент-профессор
Жанар Темірбекова – э.ғ.к., СДУ қауымдастырылған профессоры
Мухит Асанбаев – с.ғ.к., ассистент- профессор
Айсұлу Нұржанова - ф.ғ.к., ассистент-профессор
Шынар Әуелбекова - PhD, ассистент-профессор
Молдияр Ергебеков – PhD, ассистент-профессор
Баян Керімбекова - ф.ғ.к., ассистент-профессор
Райхан Абнасырова - ф.ғ.к., ассистент-профессор
Сәуле Бурбекова - ф.ғ.к.
Есенгүл Кәңкізы - ф.ғ.к.

Техникалық редактор:

Ташбаев Азизжан

Мәдениеттер тоғысындағы тіл, әдебиет, аударматану, журналистика, экономика және бизнес мәселелері
Алматы., 2015 264.-б.

ISBN 9965-792-63-1

Сулейман Демирель университеті Филология және педагогика ғылымдары факультетінің «Мәдениеттер тоғысындағы тіл, әдебиет, аударматану, журналистика, экономика және бизнес мәселелері» атты дәстүрлі конференция материалдарының кезекті жинағына қазіргі гуманитарлық ғылым мен білім саласындағы өзекті мәселелерді қамтыған мақалалар тезистері топтастырылған. Қай кезеңде де ғылым мен білімнің дамуы, белгілі бір деңгейде, халықтар арасындағы келісім мен мәдениеттер арасындағы рухани үйлесімділікке тікелей байланысты. Жинаққа белгілі отандық ғалымдармен қоса, Қытай, Үндістан, Оңтүстік Корея, Түркия, Ресей, Қырғызстан секілді алыс-жақын шетелдік ғалымдардың де ғылыми ізденістері, тұжырымдары кіргізілген.

Ғылыми жинақ жалпы ғылым сүйер қауымға, педагогтар мен ғылыми қызметкерлерге, докторанттар, магистранттар мен жоғары оқу орындарының студенттеріне арналған.

ISBN 9965-792-62-3

© Сулейман Демирель атындағы университет, 2015

KAZAKH ONOMASTICS: VARIABILITY OF PROPER NAMES
КАЗАХСКАЯ ОНОМАСТИКА: ВАРИАТИВНОСТЬ ИМЕН СОБСТВЕННЫХ

Эдгар ХОФФМАНН, доктор PhD, доцент
Венский университет экономики и бизнеса, Австрия, Вена
Гульмира МАДИЕВА, д.ф.н., профессор
КазНУ им. аль-Фараби, Казахстан, Алматы
Асем АКШОЛАКОВА, магистр, ст. преподаватель
КазНУ им. аль-Фараби, Алматы, Казахстан

Абстракт

В статье рассматривается проблема адаптации казахских онимов и их вариативность в русской речи, так как длительное употребление казахских онимов в русской устной речи обуславливает функционирование различных их вариантов, в случае которого, возникает проблема нормы, которая несколько по-иному решается для имен собственных в отличие от нарицательной лексики. The article considers the problem of adaptation of the Kazakh Onims and their variability in the Russian speech, as long-term use of Kazakh Onims in Russian oral speech leads to the functioning of various variants, in case of which, there is a problem of norm that needs a different solution for proper names in contrast to appellative lexis. Изучение проблем вариативности – одна из актуальных и сложных задач в определении активных процессов в языке. Современный русский язык изобилует вариантными парами или, как отмечается, вариантными рядами языковых единиц; абсолютная инвариантность норм не соответствует современному состоянию русского литературного языка. Понятие вариант связано с представлением о правильности речи, а также «допустимых отклонениях от образца», потому это понятие считается одним из основных категорий литературной нормы и основным предметом ортологии – дисциплины, изучающей правильность речи. Как правило, вариативность тесным образом связана с процессами заимствования, когда иноязычное слово в условиях конфликта языковых систем проходит определенную адаптацию, приспособляясь к нормам заимствующего языка.

Основные причины возникновения вариантов в онимической системе следующие:

1. Действие закона аналогии:

– Стремление преодолеть артикуляционное неблагозвучие (стремление носителей облегчить произношение имен).

2. Стремление языка к экономии или закону «наименьшего усилия».

3. Межъязыковые контакты (заимствование одного слова из разных языков, влияние языка-посредника, условия билингвизма).

4. Использование разных приемов письменной передачи казахских онимов в русском языке.

Процесс вытеснения вариантов, сокращение их количества происходит, как правило, в результате регламентации, кодификации явлений (унификация написания казахских имен собственных на русском языке в словарях, справочниках, учебниках), т.е. в результате возведения одного из вариантов в ранг литературной нормы. Ортологические проблемы освоения и оформления казахских онимов в русском языке должны находиться в поле зрения лингвистов. Необходимо отметить положительную динамику: значительному сокращению вариантов в онимическом пространстве способствовала унификация орфографических правил в справочной литературе, в которой отражены варианты, ориентированные на нормы казахского языка.

Ключевые слова: культура речи, ортология, адаптация, заимствования, стандартизация

Литература:

1. Leshenko V.L. Variantnost' I normav sovremennom rusском yazyke. – Grodno 2010. – 52s.
2. Matyzhanov K., Orazov C., Kokeeva Ж., Madiyeva Г., Imanberdiyeva С. Spravochnik po onomastike. – Almaty: 2006. - 220 с.
3. Morozova I.N. Stavropol': СевКавГТУ, 2009. – Вып. 1. - 172 с.
4. Sirotna O.B., Kormilicina M.A. Horoshaya rech'. – М.: УРСС, 2007. - 320 с.

Мазмұны /Table of Contents

ТІЛ БІЛІМІНДЕГІ ЖАҢА ҮРДІСТЕР МЕН ДӘСТҮРЛІ БАҒЫТТАР BASIC DIMENSIONS AND NEW TENDENCIES IN LINGUISTICS	4
Ахметжанова З. Ключевые имена казахской лингвокультуры: Абай/ Akhmetzhanova Z., Key proper names of the Kazakh language culture: Abai	5
Хоффманн Э., Мадиева Г., Акшолокова А. Казахская ономастика: вариативность имен собственных Khoffman E., Madiyeva G., Aksholakova A. Kazakh onomastics: variability of proper names	6
Ерназарова З. Ұлттық Ойлау Және Сөйлеу өнерін үйрету Yesnazarova, Z., Teaching National Speech And Thinking	7
Kuderinova K. The Theory Of Phoneme In Kazakh Linguistics Кудеринова К., Қазақ Тіл Біліміндегі Фонема Теориясы	8
Kuryshzhan A. Concerning applied use of linguistic developments for Kazakh language Құрысжан А. Қазақ тілінде қолданбалы лингвистиканың өзгерістерін пайдалану	9
Жолшаева М. Қазіргі жастардың тілдік санасындағы зоонимдердің ассоциациялық құрылымы (эксперимент материалы негізінде) Zholshayeva M. Associative structure of zoonims in the language consciousness of youth (on the basis of the experimental material)	10
Zakirov A., Tashtemirov I. Sociolinguistic processes in modern Kyrgyzstan: monitoring and dynamics of development of language system after gaining independence Закиров А., Таштемиров И. Заманауи қырғызстандағы социолингвистикалық үдерістер: тәуелсіздік алғаннан кейінгі тіл дамуының мониторингі және динамикасы	11
Ахметова С Термины родства в английском и казахском языках в свете лингвокультурологии Akhmetova S. Terms of relationship in English and Kazakh in the light of linguoculturology	12
Мадиева Г., Мадиева Д. Жоғары оқу орнында лингвистикалық пәндерді оқытудағы «жаңа» және «ескі» технологиялар Madiyeva G., Madiyeva D. The "new" and "old" technology in teaching linguistic disciplines at the university	13
Таусоғарова А. Әлем бейнесінің қазақ ертегілерінде концептуалдануы Tausogarova A. Conceptualization of the world's pictures in Kazakh fairy tales	14
Оспанова Б. Жазушы О.Сәрсенбаевтің «тамыр» повесіндегі бейнелеуіш етістіктердің этнолингвистикалық сипаты Ospanova B. Ethnolinguistic character of descriptive verbs in O.Sarsenbayev's novel Roots"	15
Айтбаева Н., Исаева Ж. Оқыту құралы ретінде электронды оқулық және интернет жүйесінің маңыздылығы Aitbayeva N., Issayeva Zh. The importance of e-books and the internet as a teaching tool	16
Карагойшиева Д. Қазақ тіліндегі интонацияны зерттеудегі компьютерлік бағдарламаның тиімділігі Karagoishiyeva D. Effectiveness of computer programme in study of Kazakh intonation Kazakh fairy tales	18
Бектемирова С. Қазақ тіліндегі киноморфизмдер Bektemirova S... Kinomorphizms of Kazakh language	19
Құрманәлиева А. Тіл үйретуде әңгімелеу мәтінін үйрету Kurmanaliy S.. Text story a language on teaches to teach	20
Умирзакова З. Приветственный комплекс коммуникативного поведения казахской лингвокультуры Umirzakova Z.. Welcome complex of communicative behavior of Kazakh lingua-culture	21
Абдиева Ш. Қазақ тілі сабағында студенттердің шығармашылық әрекетін қалыптастыру технологиясы Abdiyeva Sh. Technology of students' creative activity development on the Kazakh language lessons	22